

En middelmådig fuglekickers bekjennelser

Tekst og foto: Bjørn Lauritzen

Som fuglekikker anser jeg meg selv for å være nokså middelmådig, og jeg blir bestyrket i den oppfatningen hver gang jeg er sammen med andre fuglefolk. De kan jo så uendelig mye! En naturlig forklaring på min tilkortkommenhet kan være at jeg ikke begynte med fugler før jeg var midt i femtiårene, og det er mindre enn ti år siden. Nå finnes det riktignok andre som har hatt hobbyen i enda færre år, men som likevel er på et langt høyere nivå enn det jeg er, men det klarer jeg stort sett å fortrenge.

Det må også sies at det finnes en forhistorie. En klassekamerat på det som den gang het Hokksund Gymnas var Per Øystein Klunderud. Han dro meg med på møter i det som den gang var den nokså nystartede fugleforeningen i Hokksund. Der møtte jeg en gjeng langhårede unggutter som glødet for fugler og alt som ellers rørte seg i naturen. Det var da det egentlig begynte, og det ble en del fuglekicking i en periode framover. Men mens Per Øystein senere endte opp som formann i den samme foreningen, så flyttet jeg fra bygda og fuglene kom etter hvert nokså i bakgrunnen.

Likevel, fugleinteressen lå et sted der bak i hodet hele tiden. Jeg hadde ikke sluttet med fugler, sa jeg til meg selv, jeg hadde bare tatt en pause. Det var riktig tenkt, men at pausen skulle vare i nesten førti år hadde jeg ikke trodd.

Det var ikke før en marsdag i 2016 at vendepunktet kom. Barna var blitt voksne, livet var blitt roligere og jeg var tilbake i hjembygda. En dag så jeg noe kjempedigert ute på isen på Fiskumvannet, selv om jeg egentlig ikke var der for å se etter fugler.

Kråkene som danset rundt monsteret så ut som spurver. Vel hjemme igjen ville jeg prøve å finne ut hva jeg hadde sett. Ikke visste jeg at det var noe som het Artsobservasjoner, men på en eller annen måte klarte jeg å finne ut at det var en havørn som satt på isen den dagen. Fra da av var jeg i gang igjen.

Det er fremdeles mer enn nok huller i kunnskapen min, og mer enn nok fugler jeg aldri har sett, selv blant de som egentlig ikke er veldig sjeldne. Slike som for eksempel svømmesnipe, vepsevåk, storjo – og lista kunne gjøres mye, mye lenger. Men jeg har lært at gleden over fuglene, og over naturen generelt, handler om mye mer enn lengden på artslista. Så om jeg faglig sett er litt halvhjertet som fuglekikker, så har gleden over naturen alltid vært helhjertet.

Da får det ikke hjelpe at jeg fremdeles sliter med rovfuglene, og at vadefugler i høstdrakt framstår som det rene marerittet. Har du vært på fugletårnet ved Fiskumvannet og hørt noen spørre «Hva er det?» så kan det ha vært meg.

Men jeg fortviler ikke, for jeg har et trumfkort i bakhånd som jeg tar fram når det trengs. Fugleinteressen var allerede i 1982 satt i pausemodus, men da jeg en junidag det året kjørte forbi Gvarv i Telemark hadde jeg

litt tid til overs, og jeg husket jeg at jeg hadde hørt om en fuglelokalitet som het Årnesbukta. Kanskje jeg skulle kjøre bortom for å se litt der? Men jeg var dårlig kjent og havnet på feil sted. I det jeg skulle snu bilen fikk jeg øye på noe. Hva var det som satt på ledningen der sammen med noen låvesvaler? I dag kan jeg tilfreds se på Artsobservasjoner at fuglen jeg så er godkjent som fjerde observasjon av amursvale i Norge.

Min karriere som fuglekikker nådde altså sitt definitive høydepunkt allerede da. Nå kunne det bare gå nedover. Etter amusvalen har jeg da også observert svært lite som er verdt å skrive hjem om. Et unntak er storlomen som hekker ved Solheimstulen i Nore og Uvdal. Vi har en arbeidsfordeling som begge er fornøyd med, så vi holder den uforandret fra år til år. Storlomen tar seg av klekkingen og jeg ordner med rapportering. Dermed er vi begge sikret plass i Steinar Stueflottens årlige rapport over sjeldne fugler i Buskerud. Nå gjelder det bare at hekkende storlom ikke blir så vanlig at han slutter å nevne oss.

Om jeg holder et nokså middelmådig nivå som fuglekikker så er jeg i en enda lavere divisjon som fotograf. Jeg har bare et lite apparat som kan puttes i lomma, men det har veldig bra zoom, og bildene har forbausende god kvalitet - i hvert fall etter min målestokk. Problemet er bare min manglende interesse for fotografering. Hvis et apparat krever noe mer enn at jeg skrur det på og trykker på utløserknappen så orker jeg ikke å bruke det.

Mitt nåværende kamera får plass i lomma, men har likevel lett for å havne i bunnen av sekken når jeg er på tur. Hvis det er det en bruker sjeldnest som skal ligge nettopp der, så ligger det nok på rett sted. Men det krever selvfølgelig litt tålmodighet av fuglene hvis de vil bli avbildet av meg. Når jeg ser noe interessant vil det nødvendigvis ta litt tid innen jeg får tømt sekken, pakket ut

apparatet og er klar til å knipse. Likevel treffer jeg nå og da på fugler som holder ut med meg.

Det definitive bunnpunktet som fotograf ble nådd da jeg var på Røst i 2017. Foran meg satt det plutselig ei snøugle! Jeg visste den var på øya, men hadde nærmest gitt opp å finne den. Dette måtte dokumenteres, men da jeg endelig fikk fram apparatet fikk jeg det ikke til å fungere. En av de få knappene som fantes på apparatet hadde kommet ut av stilling, og jeg klarte ikke å finne ut hvilken. Men snøugla satt og satt, og det var mer hell enn dyktighet at jeg til slutt fikk avbildet den. Heldigvis fikk jeg lagt ut bildet på Facebook, for like etter ble alle bildene fra øya ved et uhell slettet fra brikken. Den historien sier alt om meg som fotograf.

Det eneste gjenværende bildet av snøugla

Jeg liker best å være i bevegelse når jeg ser etter fugl. Ingenting er som å vandre rundt i naturen med kikkerten rundt halsen. Det blir nok gjerne flere arter av å oppholde seg på en god lokalitet med teleskopet som redskap, men det har jeg ikke særlig tålmodighet til, så jeg gjør det bare sjeldent, og da nærmest av en slags pliktfølelse. Hadde jeg ikke av og til holdt ut litt på et fugletårn her og der så ville jo også artslistene mine vært pinlig korte.

Det er særlig i fjellet går jeg mye på tur, og ingen ting er som Hardangervidda.

Dagsturene kan fort bli på 25–30 kilometer. Der er naturopplevelsen og naturgleden på topp uansett, og fuglene som krysser min vei er ren bonus. En annen fordel med å være langt inne på fjellet er at det gjerne er få andre fuglefolk der, og veien til å få ekspertstatus kan være kort. Da jeg møtte et dansk-norsk ektepar inne på vidda ble de glade da de så jeg gikk med kikkert, for de tenkte jeg kunne ha greie på fugl. De hadde tatt med sin danske fuglebok til fjells, men det var ikke sjenerende mye fjellfugler i den boka. Derfor funderte de på den lille vakre fuglen de hadde sett med brunt nakkeparti og gult nebb. Da var det fint å kunne fortelle dem at det var lappspurv de hadde sett. De var glade over å få løst mysteriet, og ga uttrykk for at de hadde vært særdeles heldige som hadde møtt en vaskeekte fugleekspert der langt inne på fjellet. Å få høre slikt hjelper betraktelig på selvfølelsen.

Jeg er relativt mye på reisefot. Formålet med turene er gjerne ikke å se på fugl, men det blir som regel tid til det også. Derfor er

listene mine mer preget av bredde enn av dybde. Særlig er jeg mye i Bergensområdet. I fuglemiljøet der har jeg hørt meg selv bli omtalt som «Han fra Fiskumvannet». Da skjønner man at man er blant fuglefolk. I det hele tatt er vel alle de hyggelige menneskene man møter i fuglemiljøet vel så viktige som selve fuglene? Men slikt er det kanskje bare en middelmådig fuglekikker som kan finne på å si.

Lappspurven venter tålmodig på at fotografen skal finne fram kamera